

prof. dr Henryka Świątkowskiego

KOMISJA KODYFIKACYJNA

PODSEKCJA III PRAWA CYWILNEGO.

TOM I. ZESZYT 3e.

TREŚĆ NUMERU:

KODEKS CYWILNY RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ.

**KSIĘGA PIERWSZA
PRZEPISY OGÓLNE.**

PROJEKT

opracował

IGNACY ŁYSKOWSKI.

profesor Uniwersytetu Warszawskiego, referent główny
do części ogólnej kodeksu cywilnego i prawa zobowiązań.

Warszawa, dn. 16 kwietnia 1932 r.

PROJEKT

**CZĘŚĆ TRZECIA (ostatnia), dział IV: O stosunkach prawnych,
Art. 162 — 169.**

UWAGA WSTĘPNA.

Pogląd swój na podstawy kodeksu cywilnego, które powinny być przyjęte dla kodyfikacji naszego prawa cywilnego, wyłożyłem w rozprawie: W sprawie kodyfikacji naszego prawa cywilnego, Themis Polska, Serja III, Tom II, Warszawa, 1925, oraz w rozprawach: Quelques dispositions générales d'un projet de Code civil polonais, Revue trimestrielle de droit civil, Paryż, Sirey, 1928, Nr. 3 i Les dispositions de la loi et le droit, Paryż, Sirey, 1932.

To też w niniejszej, trzeciej i ostatniej części mego projektu nie daję osobnego „Uzasadnienia“ poszczególnych przepisów. Wynika ono z powyżej wymienionych rozpraw oraz z samego tekstu przepisów.

Kodeks cywilny Rzeczypospolitej Polskiej.

Księga pierwsza.
Przepisy ogólne.

Dział IV.

O stosunkach prawnych.

Art. 162. Stosunek prawny jest stosunkiem, który pociąga za sobą skutki prawne.

Oddział 1. O powstaniu stosunków prawnych.

Art. 163. Stosunek prawny powstaje, bądź na mocy czynności prawnej, bądź z czynu niedozwolonego, bądź na podstawie przepisu ustawy.

Art. 164. Uprawnienia i obowiązki, wynikające z stosunku prawnego, ustalone zostają zgodnie z godziwym celem społecznym lub gospodarczym tegoż stosunku w chwili jego powstania.

Art. 165. Cel społeczny lub gospodarczy stosunku prawnego jest godziwy, jeżeli zgodny jest z zasadami podstawowymi, wynikającymi z ustawodawstwa obowiązującego, cywilnego i publicznego, oraz z dobrami obyczajami.

Oddział II. O zachowaniu się strony przy powstaniu i podczas trwania stosunku prawnego oraz przy wykonywaniu obowiązków, z niego wynikających.

Art. 166. Przy powstaniu i podczas trwania stosunku prawnego oraz przy wykonywaniu obowiązków, z niego wynikających, strona obowiązana jest:

1) przestrzegać dobrą wiarę¹⁾, mając na względzie również interesy materialne i moralne drugiej strony oraz dobra powszechnego,

2) zaniechać wszystkiego, co pogorszyć może położenie osoby interesowanej²⁾.

3) przestrzegać zasady podstawowe, wynikające z ustawodawstwa obowiązującego, cywilnego i publicznego,

4) przestrzegać znane sobie lub za obowiązujące przez siebie przyjęte zwyczaje, nie krzywdzące żadnej osoby interesowanej i zgodne z zasadami podstawowymi, wynikającymi z ustawodawstwa obowiązującego, cywilnego i publicznego.

Art. 167. Kto nie przestrzega przepisów, w artykule poprzednim wymienionych, obowiązany jest do naprawienia swego postępowania³⁾, a jeżeli wzbogacił się przez to postępowania-

¹⁾ Również projekt Domańskiego do Części ogólnej prawa o zobowiązaniach („Komisja Kodyfikacyjna“, sekcja prawa cywilnego tom I, zeszyt I, Warszawa, 1927), Art. 117, ustęp 1 postanawia: „Umowy powinny być zawierane... z dobrą wiarą“, co, niestety, przez podkomisję przygotowawczą nie zostało przyjęte. Por. także Kod. cyw. szwajc., Art. 2, ustęp 1 i do tego A. Egger, *Kommentar zum Schweiz. Z. G. B., T. I* (Zürich, Schulthess et Co, 1928) do Art. 2, Nr: 1 — 22, str. 65 — 72.

²⁾ Pod ten przepis podpada również porozumienie dodatkowe, przez które pogorszone zostaje położenie osoby interesowanej w porównaniu z stosunkiem prawnym głównym. Por. Łyskowski, *Quid veniat in bonae fidei iudicium en droit classique romain* (Studi in onore di S. Riccobono, Vol. II, Palermo, G. Castiglia, 1932), pod Nr. II, § 4.

³⁾ Np. przez zmianę stosunku prawnego, wprowadzając odmienne warunki.

nie¹⁾, do wydania wzbogacenia, w wysokości zubożenia osoby przez to postępowanie pokrzywdzonej²⁾).

Oddział III. O zgaśnięciu lub zmianie stosunku prawnego.

Art. 168. Stosunek prawny gaśnie lub zostaje zmieniony, bądź na mocy czynności prawnej, bądź na podstawie przepisów ustawy³⁾).

Art. 169. Przez jednostronną czynność prawną stosunek prawny gaśnie lub zostaje zmieniony tylko wówczas, gdy wyłącznie strona, skuteczniająca czynność, interesowana jest w stosunku prawnym⁴⁾).

¹⁾ Nie mówię o „bezpodstawnem“ wzbogaceniu, ponieważ wzbogacenie już jest „bezpodstawnem“ przez to, że strona uzyskała je przez postępowanie, niezgodne z przepisami artykułu 166.

²⁾ Por. Projekt francusko-italski kodeksu zobowiązań i umów (z r. 1927, przekład polski: Gazeta Sądowa Warszawska, 1929, Nr. 15 n.) art. 73.

³⁾ Przez czyn niedozwolony powstaje stosunek prawny (powyżej Art. 163), ale nie gaśnie, ani nie zostaje zmieniony, stosunek prawny istniejący. Jeżeli zobowiązanie do świadczenia zamienia się w zobowiązanie do odszkodowania, zobowiązanie z umowy nie zostaje zmienione, a zobowiązanie do odszkodowania nie jest nowym zobowiązaniem z występku. Zob. H. et L. Mazeaud, *Traité de la responsabilité civile, délictuelle et contractuelle*, (Paris, Sirey, 1931), T. I, Nr. 207, p. 190/191. To też orzecznictwo i nasz k. p. c. (z r. 1930), Art. 216, słusznie przyjmują, że żądanie odszkodowania w razie niewykonania umowy nie jest zmianą powództwa. Albowiem w tym przypadku odszkodowanie przedstawia tylko równowartość niewykonanego świadczenia, a nie jest odszkodowaniem z występku, chociaż objętość odszkodowania często będzie równa w obu przypadkach.

⁴⁾ Np. ma służebność widoku, za którą nie płaci czynszu.

„Komisja Kodyfikacyjna“ ukazuje się zeszytami w miarę nagromadzonego materiału. Cenę pojedynczego zeszytu oznacza się w stosunku do liczby arkuszy.

Ogólnego zbioru № 66.

Wydawnictwo urzędowe Komisji Kodyfikacyjnej.

Drukarnia Mazowiecka, Warszawa, Szpitalna 1, tel. 649-04

Druk ukończono dnia 6 maja 1932 r.